هەگبەی دڵزاری شاعیر … سەلام عومەر

کاتێك شیعر ببووە سمبولی تێکۆشان و لە پاڵیشیدا تەواوی ژانرەکانی دی لە خۆیدا کۆکردبۆوە، ئەوکاتانەی شیعر پێشڕەوایەتی شۆڕش و سەردێڕی سیاسەتی تازە پێگەیشتووی کوردستان بوو، بەتایبەتیش کە زۆرینەی هەرە زۆری خوێندەوارەکانی حوجرە و قوتابخانەکان لەڕێگەی شیعرەوە پانتاییەکانی ئەدەبی شۆڕشگێڕیان ناسی، زۆرینەی هەرە زۆری سیاسی و سەرکردەکانی نیشتمان شیعریان کردبووە درووشمی پارتەکانیان، لە هەگبەی هەرتێکۆشەرێکی نیشتماندا چەندین دیوانە شیعر هەبوو، لە رادیۆو راگەیاندنەکانیاندا هەر بەشیعر دەستی پێدەکردوو بە ئەیرەقیبیش کۆتایی دەهات، بەشیعر بەسەر گیانی شەهیدانیاندا هەڵدەگوت و بەسروود کۆپەیان لە هەناوی پێشمەرگە هەڵدەستاند، ژیاننامەی شەهیدان دەچڕڕایە نێو شیعرەوەو هەر بەشیعر رمبەیان لە مێگەکانی دوژمن دەهێنا، ئەوکاتەی کە شاعیرێك لەنێو کۆبوونەوەیەکی سیاسیبا هەموان چاویان لە دەمی ئەو بوو لە مەجلیسێکی عەشایەریبا کەس قسەی بۆ نەدەهات، لەبەردەم مایکرۆفۆنبا هەموان گوێیان دەگرت و خۆ ئەگەر تەواویش دەبوو یەکپارچە هۆڵەکان دەبوونە چەپڵە، ئەوکاتانەی شیعر لەنێو دیوەخان و شەوانی بەر ئاگردان و تەنانەت زمانی منداڵەکانی پێدەپژا، هەر لە لایلایەی دایکو تا پەندو ئیدیۆمە کوردیەکان، ئاخر ئەوکاتانە شیعر باری زۆر گرانبوو جگە لەلایەنی شۆڕشگێڕیەکەی داستان و بەیت و چیرۆك و چامەی پێدەنووسرایەوە، واتە شیعر کاراکتەرێکی سەرەکی نێو لاپەڕە مێژوویەکانی باپیرانمان بووەو رۆڵی لە هەموو بوارەکاندا دەگێڕا، شاعیران جگە لە شیعر کە ئەویش بەچەندین کێش و سەروای قورسدا تێدەپەڕی و کەرستەی بەردەستی شاعیرەکانیش کە وشە بوو هێندە دەوڵەمەند نەبوو تا عاسێ نەبن بۆیە ناچار چەندین وشەی بیانیان دەهێنایە نێو دەقەکانیانەوەو شیعرە کلاسیکە ناودارەکانیان پێدەنووسی.

ئەوکاتانە بوو دڵزاری شاعیر لەنێو کەشێکی شیعری لەشارێکی شیعری کە خاوەنی حاجی قادرو چەندین شاعیری ناوداری ئەو سەردەم بوو زمانی هاتە پشکوتن و هەر لە سەرەتاکانی خوێندنیەوە شیعر بووە نزیکترین هاوڕێی و دواتر خۆی لەنێو دنیای ئەدەبدا دۆزیەوەو لەهەمووشی گرنگتر دەرگای تێکۆشانی بۆ کرایەوە کە دەبوو لەپاڵ کۆشو عەرووزی جواندا لەپاڵ ئەو هەموو شاعیرە بە ئەزموونەی لەپێش

ئەودا شیعریان کردبووە سومبوول ئەویش یەکێك بێت لەریزی ئەوان و ئەگەر تێشیان نەپەڕێنێ نابێت لە کاروانەکە دواکەوێ، ئەوکاتانە بوو کە لەسەر شیعرێکی نیشتمانی دەرگای زیندانەکانت بۆ دەکرایەوەو بەڵام نەشدەبوو نەنووسی، دڵزار لەم سەردەمەدا بوو دەستی دایە خامەو نەترسانە هەم ڕێبازی تەفرو توناکردنی چینایەتی لە کۆڵناو هەم شیعری کردە قەڵغانی بەرەنگار بوونەوەی دوژمنەکانی کورد، ئەوکاتانەبوو دڵزار هاتە گۆڕەپانەکەوەو چەندین چامەی جوانی نووسی کە دواتر بوونە سروود و گۆرانی و دەماودەم دەڕۆیشتن و دەگوترانەوە، ئەو لەم سەردەمەدا بووە ناو، ئەرکی هەڵگرتنی ناویش بۆ شاعیرێکی نیشتمانی قورس بوو بۆیە دەبوو بەردەوام بێت هەم لە تێکۆشان و هەم لە نووسین، ئەگەرچی چەندینجار زیندانی کراو لەسەر شیعرو هەڵوێستەکانی بەچەندین شێوە هەڕەشەی لێدەکراو سزا دەدرا بەڵام ئەو وەك بەڵێنی بەخۆی و شارەکەو نیشتمان و خانەوادەکەی دابوو بەردەوام بوو، بەردەوامی لەو قۆناغە سەختانەدا گەورەیی شاعیر نیشاندەدا بەتایبەتی تاوەکو ئێستا لەسەر هەمان ڕێچکە خەریکی نووسینەو ئەگەرچی تەمەن هەندێ جار ڕێگر بووە لەسەر داهێنانەکانی بەڵام مانەوەی لەسەر هەمان ڕێبازو نەگۆڕانی لەنێو ئەم بارو دۆخە سیاسیە ئاڵۆزەی بەدرێژایی سەد ساڵ تەمەن، پتەوی و خۆڕاگری و ئاسنینی ئەم پیاوە پیشاندەدا کە بەراستی دەبێ خۆشحاڵبین کە نەوەی نوێ لەسەردەمێکدا دەژی دڵزاریشی تێدایە، دەکرێ ئەو ببێتە نمونەی ئەو تێکۆشەرە ناودارانەی کە هەرگیز توندوتیژیەکان و گۆڕانی ئایدیۆلۆژیەکان و سەردەمەکان نەیانتوانیوە بیانگۆڕن.

دڵزاری شاعیر چەندین دەیەی شیعری تێپەڕاندووە واتە هەر لەسەردەمی کلاسیکەوە تا دەگاتە گۆران و روانگەو شاعیرە نوێ خوازەکان ، کەچی لە هەموو ئەو قۆناغانەدا ئەو توانیویەتی خۆی بگونجێنێ و لەکاروانەکە دوانەکەوێ، ئەوە جگەلەوەی لەگەڵ پێشکەوتنەکانی زمان و رستەو وێنە جۆراجۆرەکانی شیعر ئەویش بەردەوامی بە داماڵینی کۆتوبەندەکانی شیعر داوەو توانیویەتی سەرکەوتوانە ئەو بارە قورسەی لە شیعر نرابوو کەمێك سوکی کاو ئەرکی راستە قینەی شیعر لە دەقەکانیدا رەنگ بداتەوە، هەروەك ئەوەی لەشیعرەکانی دوای هەشتایەکانیدا بەدی دەکرا، ئەوەشمان لەبیر نەچێت، ئەو پیاوە زۆرینەی ژیانی لەسەردەمی داگیرکاری نیشتماندا بەسەربردووەو لە دوای بەهەرێم بوونی کوردستانی باشووریش ئەو بەردەوام بووە لە نووسین، هەمیشەو لە هەموو سەردەمەکانیشدا داکۆکیکارێکی سەرسەختی چینی هەژاران بووە، هەروا دڵزاری شاعیر لەنێو رەزی هەنارانی

کۆیەدا کە سرووشتێکی تایبەتی هەیە چاوی هەڵێناوە لەنێو خانەوادەیەك كە هەمیشە گیانی شۆڕشگێڕیەتی و ئەدەبیان لێدەتکا، لەپاڵ شاعیرو سیاسەتمەدارانی وێ دلزاری جوان نووس بیری کردەوە وشەکانی ئەزبەر کردن و دواتر رژاندنیە سەر ئەو پەڕاوانەی کە هەموان چێژمان لێبینی.

ئێستا کە ئێمە لەسەردەمی ئەوداین و بیر لەرابردووی دەکەینەوە گەورەییەك دەبینین کە ناتوانین تەنیا بە وشە ژیانی ئەدەبی و سیاسی تۆمار بکەین ناچارین لە پەراوێزی ئەودا چەند وشەیەك بکەینە دیاری تا هەموان دڵزاری شاعیر وەکو خۆی بناسن و بزانن کە لەسەردەمە سەخت و دژوارەکاندا شاعیرانێك بەخوێنی خۆیان شیعریان بۆ ئێرە هێناوە و کەلتورو وشەی کوردی و ئەدەب بەگشتی لەسەر دەستی ئەوانە پارێزراوە، تا بزانن ئەو زمانە شیرینەی ئێستا پێی دەنووسین لە دۆزینەوەکانی ئەوانەو زیندوو بوونی نەتەوەو کەلتوورەکەمان لە هەگبەی تێکۆشانی ئەواندا ماونەتەوە، تا بزانین دڵزاری شاعیر یەکێك بووە لە سوارچاکەکانی شیعرو تا ئێرەی بۆ هێناوین و ئەرکی پاراستن و بەردەوامی دانیش لە ئەستۆی نەوەی نوێیە،